

Actualisatie Passende beoordeling

Vliegveld Twenthe Evenementenlocatie

Wnb gebiedsbescherming: Natura 2000

23 april 2021

Verantwoording

Titel	Actualisatie Passende beoordeling Vliegveld Twenthe Evenementenlocatie
Opdrachtgever	De Strip B.V.
Projectnummer	1277632
Aantal pagina's	12
Datum	23 april 2021
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Passende beoordeling	5
1.3	Mogelijke invloed op Natura 2000-gebieden	6
1.4	Stikstofdepositie	6
2	Mogelijke effecten	7
2.1	Gevoeligheid van habitattypen en leefgebieden	7
2.2	Resultaten stikstofberekening	7
2.3	Conclusie effecten	8
3	Mitigatie	9
3.1	Externe saldering	9
3.2	Resultaten externe saldering	9
4	Conclusie	12

Bijlage 1 Berekening stikstofdepositie (inclusief bijlagen)

1 Inleiding

1.1 Inleiding

De gemeenteraad van Enschede heeft de afgelopen jaren de bestemmingsplannen vastgesteld waarmee invulling werd gegeven aan de gebiedsontwikkeling van de voormalige militaire vliegbasis Twenthe. De bestemmingsplannen voor het noordelijk deelgebied (Technology Base/luchthaven) en de woongebieden zijn inmiddels onherroepelijk. Het bestemmingsplan voor het middendeel is medio 2019 door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) vernietigd. Dit was een direct gevolg van de uitspraak van de ABRvS van 29 mei 2019 inzake het Programma Aanpak Stikstof (PAS).

Nieuw bestemmingsplan

De gemeente Enschede bereidt voor plangebied Midden een nieuw bestemmingsplan voor. In de toelichting op het nieuwe bestemmingsplan Midden is meer informatie te vinden over de totstandkoming van de plannen voor de voormalige vliegbasis. Het nieuwe bestemmingsplan omvat de gronden van Vliegveld Twenthe Evenementenlocatie (hierna: VTE), de bestaande MASS-radar van Defensie en het al ingerichte natuurgebied (hierna: NNN) ten zuiden van de start- en landingsbaan¹. Voor De MASS-radar en de NNN ziet het bestemmingsplan Midden alleen in een passende bestemming voor de bestaande situatie. Dat is anders voor het terrein van VTE.

VTE exploiteert circa 50 hectare van de voormalige vliegbasis Twenthe in Enschede. Sinds 2014 zijn en worden er op basis van omgevingsvergunningen (waaronder een projectafwijkingbesluit voor Hangar 11) al verschillende activiteiten georganiseerd, vooruitlopend op het nieuwe bestemmingsplan. Het nieuwe bestemmingsplan maakt op hoofdlijnen de volgende activiteiten mogelijk op het terrein van VTE:

- Leisure
- Evenementen
- Statische en tijdelijke opslag

Omdat het bestemmingsplan alleen voorziet in nieuwe ontwikkelingen op het VTE-terrein, zijn de verschillende onderzoeken toegespitst op dit gebied.

¹ In het bestemmingsplan Midden dat in 2019 is vernietigd was Deventerpoort (terrein rondom de oude terminal) ook als bedrijventerrein opgenomen. Deze locatie is inmiddels door de gemeente verkocht en maakt geen onderdeel uit van het terrein van VTE. Omdat de nieuwe invulling van Deventerpoort nog niet is uitgewerkt, wordt er in een later stadium voor dit deelgebied een afzonderlijk bestemmingsplan opgesteld

Aanvraag vergunningen

Naast een nieuw bestemmingsplan heeft VTE onder andere ook een omgevingsvergunning voor milieu op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) nodig om gebruik te kunnen maken van de ruimte die het bestemmingsplan gaat bieden. De procedures voor de vaststelling van het bestemmingsplan, de omgevingsvergunning milieu en andere benodigde besluiten, zoals de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb), worden gecoördineerd behandeld.

Reikwijdte onderzoeken

De verschillende onderzoeken hebben betrekking op zowel het nieuwe bestemmingsplan als de benodigde vergunningen. Aandachtspunt is dat de in het nieuwe bestemmingsplan opgenomen mogelijkheid voor nieuwbouw geen onderdeel uitmaakt van de vergunningaanvragen. Voor het overige sluiten de aangevraagde activiteiten aan bij hetgeen in het nieuwe bestemmingsplan wordt toegestaan. Wanneer in de toekomst sprake zal zijn van nieuwbouw, dan zullen daarvoor de benodigde vergunningenprocedures worden doorlopen. In de onderzoeken is uitgegaan van de maximale situatie (inclusief nieuwbouw) die het nieuwe bestemmingsplan mogelijk maakt. De activiteiten waarvoor een vergunning wordt aangevraagd passen binnen deze kaders. De onderzoeken kunnen om die reden ook ten grondslag worden gelegd aan de vergunningaanvragen.

1.2 Passende beoordeling

TAUW heeft een Passende beoordeling uitgevoerd voor de ontwikkelingen in het bestemmingsplan voor Vliegveld Twenthe Evenementenlocatie (VTE). Voor de door VTE binnen het gebied beoogde activiteiten zal een omgevingsvergunning milieu worden aangevraagd. In deze Passende beoordeling zal tevens worden beoordeeld of voor deze activiteiten een vergunning op grond van de Wnb nodig is, en - zo ja - of deze kan worden verleend.

Voor de gebiedsontwikkeling Luchthaven Twenthe is (deels) eerder een Passende beoordeling uitgevoerd door Arcadis in 2016 en in 2018 heeft Arcadis een actualisatie van deze Passende beoordeling uitgevoerd. De (actualisatie van de) Passende beoordeling had betrekking op de ontwikkelingen in een groter gebied, namelijk de plangebieden Noord en Midden.

In voorliggende actualisatie van de Passende beoordeling worden alleen de ontwikkelingen op het terrein van VTE getoetst. Dit betreft zowel de ontwikkelingen die het Bestemmingsplan Voormalige Vliegbasis Twenthe - Midden 2021 mogelijk maakt, als de activiteiten op deze locatie waarvoor een omgevingsvergunning/Wnb-vergunning wordt aangevraagd. Het bestemmingsplan maakt meer mogelijk dan waarvoor op dit moment een vergunning wordt aangevraagd.

Voor deze Passende beoordeling is een stikstofonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is onderdeel van de Passende beoordeling en is in de bijlage opgenomen. Dit onderzoek bevat de verantwoording van de input voor de berekeningen, modellering en de externe saldering.

1.3 Mogelijke invloed op Natura 2000-gebieden

Mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden beperken zich tot stikstofdepositie. Andere relevante verstoringsaspecten op de omliggende Natura 2000-gebieden, waaronder vernatting, verdroging, licht, geluid en optische verstoring, treden niet op. Effecten treden niet op omdat de ontwikkeling niet leidt tot wijzigingen in het grondwaterregime en op relatief grote afstand ligt van Natura 2000-gebieden waardoor geen sprake is van verstoring door licht, geluid of optische verstoring. Dit geldt zowel voor de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt als voor de ontwikkelingen waarvoor een omgevingsvergunning/Wnb-vergunning wordt aangevraagd. In deze Passende beoordeling worden daarom alleen effecten door stikstofdepositie onderzocht.

1.4 Stikstofdepositie

Sinds de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State op 29 mei 2019 mag het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet langer als toetsingskader worden gebruikt voor projecten die leiden tot een toename van de stikstofdepositie in daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden. Omdat in dit deel van Nederland de al aanwezige stikstofdepositie uit bestaande bronnen al hoger is dan de 'kritische depositiewaarden' (KDW) kan een verdere permanente toename van de stikstoflast significante gevolgen hebben voor één of meer van de Natura 2000-gebieden. Toestemmingsverlening in de zin van de Wet natuurbescherming is dan alleen mogelijk op basis van een passende beoordeling, al dan niet met de inzet van mitigerende maatregelen.

2 Mogelijke effecten

2.1 Gevoeligheid van habitattypen en leefgebieden

De kritische depositiewaarde voor stikstof (verder KDW) is de belangrijkste indicator voor de gevoeligheid van habitatype en leefgebieden voor atmosferische stikstofdepositie. Met de KDW wordt bedoeld: de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van het habitat significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van atmosferische stikstofdepositie (Van Dobben *et al.*, 2012). De KDW kan vergeleken worden met de huidige of toekomstige depositie om een beeld te krijgen van de knelpunten voor verzuring en vermeting. Hoe groter de overschrijding van de KDW en hoe langduriger die overschrijding, hoe groter het risico op achteruitgang in oppervlakte en kwaliteit van habitattypen. Vanwege de toepasbaarheid in vergunningprocedures hebben Van Dobben *et al.* (2012) de KDW's vastgesteld als unieke waarden en niet in de vorm van bandbreedtes of onzekerheidsmarges. Deze unieke waarden moeten gezien worden als de meest waarschijnlijke waarde, gezien de huidige stand van kennis. De KDW's worden uitgedrukt uit in hele kilogrammen stikstof per hectare per jaar, omdat zij preciezere waarden dan hele kilogrammen onverantwoord achten. Door vermenigvuldiging met een factor 71,43 (1 kg N=71,43 mol N) kunnen de KDW's uitgedrukt worden in molen, maar van belang is te realiseren dat met deze vermenigvuldiging de nauwkeurigheid niet toeneemt.

De KDW is de meest waarschijnlijke waarde voor een habitatype waarboven effecten kunnen optreden. Lokale omstandigheden waar het habitatype voorkomt, zijn echter ook van belang voor de gevoeligheid. Als voorbeeld: Ten Harkel en Van der Meulen (1995) deden een vijfjarig experiment met het toevoegen van stikstof en begrazing op duingraslanden in Meijndel. Hoewel de KDW op dat moment zeker werd overschreden, vonden zij geen significant effect van extra stikstof. Het uitrasteren van konijnen bleek echter binnen een jaar al effect te hebben op de vegetatie.

Uit de literatuur (onder andere Bobbink *et al.*, 2010 en Van Dobben *et al.*, 2012) komen de volgende factoren die naast de KDW van belang zijn voor het daadwerkelijk optreden van effecten:

- Gevoeligheid en bufferend vermogen van de bodem
- De aanwezige zanddynamiek
- Het gevoerde beheer
- Aanwezigheid natuurlijke grazers (zoals konijnen)
- De hydrologie

2.2 Resultaten stikstofberekening

Voor zowel de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt als de activiteiten waarvoor een omgevingsvergunning/Wnb-vergunning wordt aangevraagd, is een AERIUS-berekening (versie Calculator 2020) uitgevoerd naar de stikstofdepositiebijdrage.

In deze berekening zijn de emissies van verkeer ook meegenomen op afstanden groter dan vijf kilometer, conform de aanbevelingen van de Commissie Hordijk². Dit projecteffect is berekend met medeneming van middengeleider en transferium. De uitgangspunten en resultaten staan toegelicht in bijlage 1 van dit rapport. Uit de berekening van het projecteffect blijkt dat er in de volgende Natura 2000-gebieden sprake is van een permanente toename in stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen in zes Natura 2000-gebieden:

Tabel 2.1 Resultaten berekening stikstofdepositie projecteffect

Natura 2000-gebied	Maximale toename stikstof (mol N/ha/jaar)
Lonnekermeer	0,06
Landgoederen Oldenzaal	0,06
Dinkelland	0,02 (0,01)*
Lemselermaten	0,01
Aamsveen	0,01
Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	0,01

* 0,02 is de maximaal berekende toename op Dinkelland, de hoogst berekende toename op een habitat waarvan de KDW is overschreden, is 0,01 mol/ha/jaar

In al deze Natura 2000-gebieden wordt de KDW van de gevoelige habitattypen overschreden. Er is voor deze habitatype sprake van een overmaat aan stikstofdepositie. De ontwikkeling leidt tot een toename in stikstofdepositie in een reeds overbelast systeem. Hierdoor zijn significante effecten niet uitgesloten, de ontwikkeling leidt mogelijk tot schade aan de instandhoudingsdoelstellingen van deze zes Natura 2000-gebieden.

2.3 Conclusie effecten

De permanente toename in stikstofdepositie leidt tot mogelijke negatief significante effecten in de volgende Natura 2000-gebieden:

- Lonnekermeer
- Landgoederen Oldenzaal
- Dinkelland
- Lemselermaten
- Aamsveen
- Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek

² Meer meten, robuuster rekenen, Eindrapport van het adviescollege meten en berekening stikstof (15 juni 2020)

3 Mitigatie

3.1 Externe saldering

Uit de ecologische beoordeling van hoofdstuk 2 volgt dat significante gevolgen voor zes Natura 2000-gebieden niet zijn uitgesloten. Voor de ontwikkeling wordt externe saldering ingezet om de significante effecten te voorkomen. Externe saldering betekent dat de toename van de stikstofdepositie die het gevolg is van de ontwikkeling 'teniet wordt gedaan' door een minstens zo grote afname van andere bronnen van stikstofoxiden en/of ammoniak buiten het project. Randvoorwaarde bij saldering is dat overal in de betrokken Natura 2000-gebieden en op elk willekeurig moment de stikstofdepositie *per saldo* afneemt of gelijk blijft.

Voor dit project wordt externe saldering ingezet door het beëindigen van de pension- en trainingsstal voor paarden aan de Roolvinkweg 30. Ten behoeve van deze saldering zijn AERIUS 2020 berekeningen uitgevoerd. Dit betreft de berekening als in bijlage 3 maar dan met externe saldering.

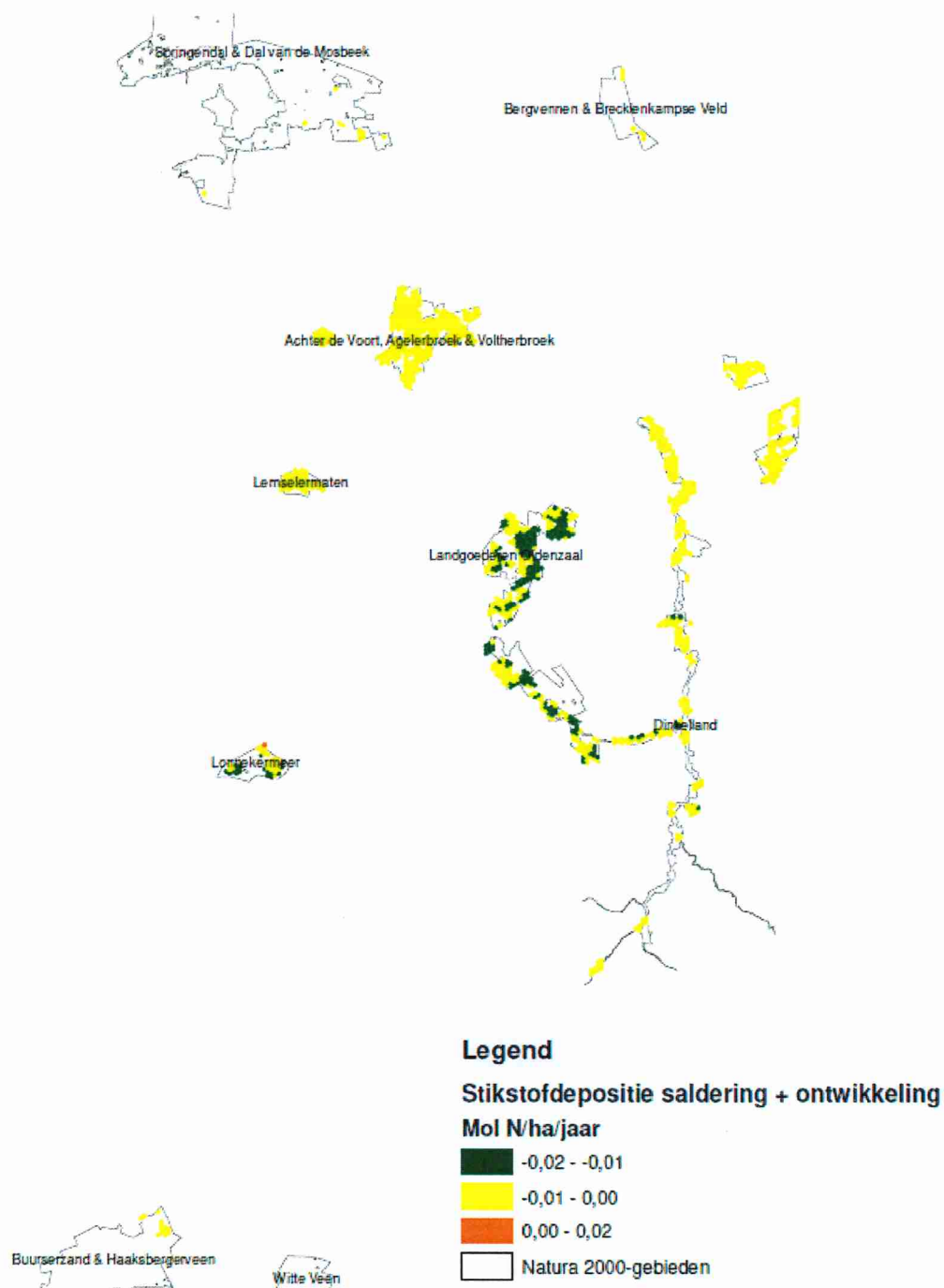
3.2 Resultaten externe saldering

Als gevolg van de externe saldering is er in vijf Natura 2000-gebieden geen sprake meer van een toename in stikstofdepositie. Dit zijn: Landgoederen Oldenzaal, Dinkelland, Lemselermaten, Aamsveen en Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek. In deze gebieden is daardoor met zekerheid geen sprake van een significant effect. In figuur 3.1 staat de afname in stikstofdepositie door de externe saldering op kaart weergegeven. Hieruit blijkt dat in alle relevante Natura 2000-gebieden er dankzij externe saldering een permanente afname is van 0,00 tot 0,02 mol N/ha/jaar (ontwikkeling +saldering). Uitzondering hierop is Lonnekermeer, in één hexagoon in dit Natura 2000-gebied blijft sprake van een permanente toename van 0,02 mol N/ha/jaar op het habitatype H3130 Zwakgebufferde vennen. In tabel 3.1 staan de toenames in stikstofdepositie voor en na externe saldering samengevat.

Tabel 3.1 Resultaten stikstofdepositie berekening inclusief externe saldering.

Natura 2000-gebied	Toename voor externe saldering Mol N/ha/jaar	Toename na externe saldering Mol N/ha/jaar
Lonnekermeer	0,06	0,02
Landgoederen Oldenzaal	0,06	Geen toename
Dinkelland	0,02 (0,01)*	Geen toename
Lemselermaten	0,01	Geen toename
Aamsveen	0,01	Geen toename
Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	0,01	Geen toename

* 0,02 is de maximaal berekende toename op Dinkelland, de hoogst berekende toename op een habitat waarvan de KDW is overschreden, is 0,01 mol/ha/jaar

Figuur 3.1 Stikstofdepositie ontwikkeling inclusief externe saldering

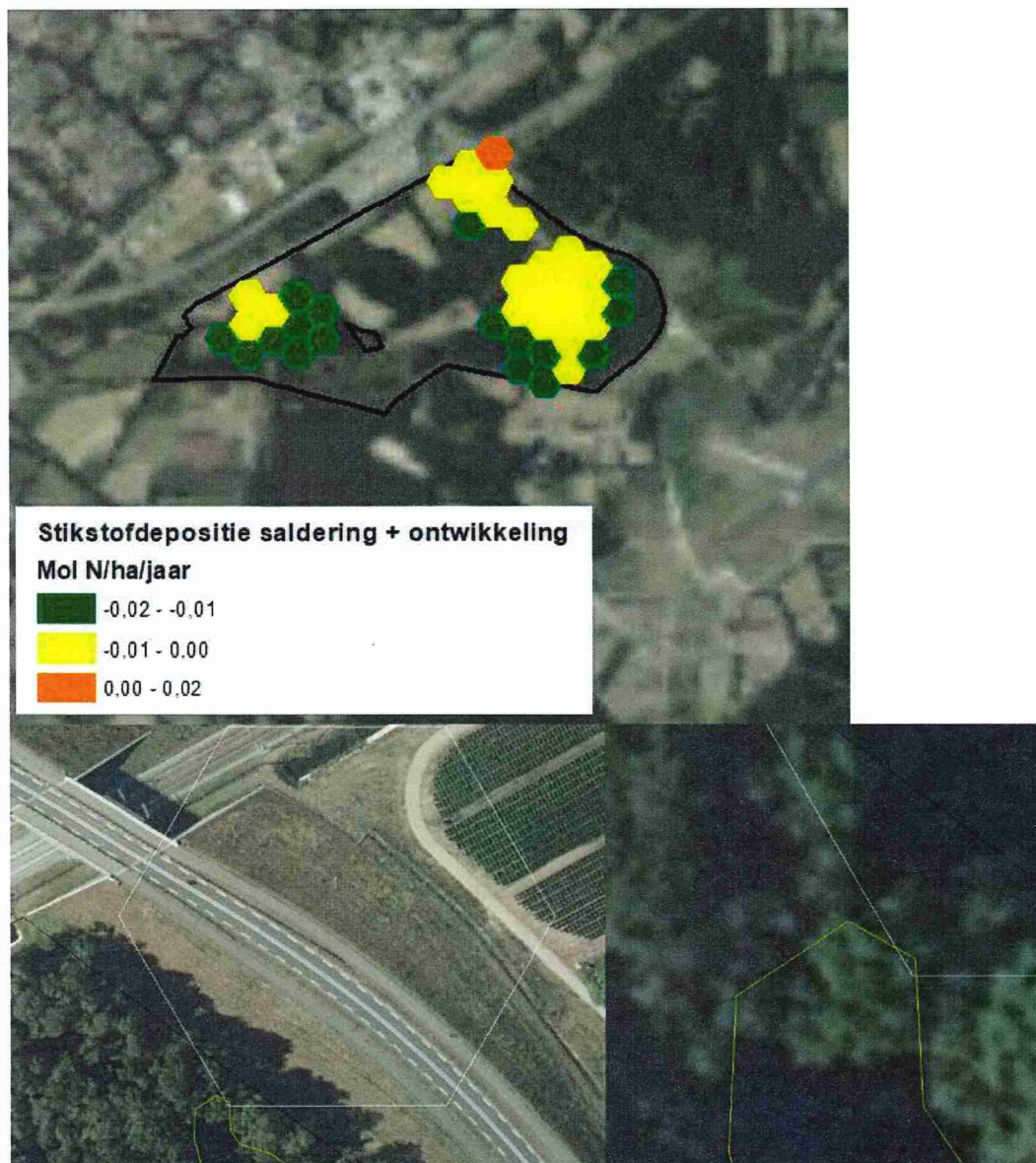
In het Natura 2000-gebied Lonnekermeer is door externe saldering in slechts nog één hexagoon een toename in stikstofdepositie. Op dit specifieke hexagoon neemt de stikstofdepositie toe met 0,02 mol/ha/jaar, zie ook figuur 3.2. In dit hexagoon ligt het habitatype H3130 Zwakgebufferde vennen. Op alle andere hexagonen in het habitatype Zwakgebufferde Vennen neemt de depositie af. De overlap tussen het hexagoon en het habitat is 0,571 m². In het overige deel van het habitatype op deze locatie is sprake van een afname in stikstofdepositie. Er is daarom in slechts een zeer gering deel van dit areaal aan habitatype een toename in stikstof, in het overgrote deel is sprake van een afname in stikstofdepositie.

AERIUS heeft een depositie berekend die precies op de grens van het habitatype op de habitatypenkaart (zie figuur 3.2). Het deel dat een zeer lokale toename in stikstofdepositie ontvangt is slechts 0,571 m² groot. Een lokale stikstofdepositie op een halve vierkante meter aan de rand van het habitatype leidt volgende de Handreiking Voortoets Stikstof van BIJ12 niet tot een afname in de kwaliteit van het habitatype als geheel. Het staat ook geen uitbreiding of verbetering van kwaliteit in de weg, de depositie is hiervoor te lokaal. Een verandering in vegetatie op deze halve vierkante meter zal namelijk niet doorwerken in de kwaliteit van het habitatype. Het habitatype moet minimaal 100 m² groot zijn om als habitatype te kunnen kwalificeren. Een halve vierkante meter is daarom verwaarloosbaar klein en de vegetatie op deze halve vierkante meter zal volgens BIJ12 niet doorwerken in de beoordeling van de kwaliteit van het habitatype.

De depositie vindt bovendien plaats op de grens van het habitatype. Uit de luchtfoto blijkt dat ter plaatse van de depositie een boom staat. Bomen maken geen onderdeel uit van het habitatype. Oevervegetatie kan wel onderdeel zijn van het habitatype. Echter in de schaduw van een boom is geen geschikte standplaats voor stikstofgevoelige planten van dit habitatype. Deze zijn vooral te vinden in de pioniersituaties van open zonnige vochtige plekken in het hogere gedeelte van de oeverzone. De depositie vindt daarom plaats in een verwaarloosbaar klein oppervlak van het habitatype maar ook op een ongeschikte locatie voor stikstofgevoelige plantensoorten.

Tenslotte kan stikstofdepositie zich via het water verspreiden binnen het gehele oppervlak van dit vennetje. Het gehele vennetje kwalificeert als het habitatype. Ondanks de kleine toename op 0,571 m² van het vennetje, is over het vennetje als geheel sprake van een afname in stikstofdepositie van 0,05 mol/jaar. Kortom, ook met de kleine plaatselijke toename in stikstof zal in het gehele vennetje netto sprake zijn van een afname in stikstofdepositie.

Gelet op het voorgaande zijn significant negatieve effecten uitgesloten.

Figuur 3.2. Boven: overzicht stikstofdepositie in Lonnekermeer: ontwikkeling + externe saldering.

Onder: Detail Hexagoon met toename van 0,02 mol N/ha/jaar na externe saldering in overlap met habitattype H3130
 Zwakgebufferde vennen (geel omlijnd)

4 Conclusie

De ontwikkelingen op het terrein van VTE leiden tot een toename in stikstofdepositie in zes Natura 2000-gebieden. Door het inzetten van externe saldering worden de mogelijke effecten echter volledig gemitigeerd. Hierdoor is met zekerheid geen sprake meer van een significant negatief effect.

Bijlage 1**Berekening stikstofdepositie
(inclusief bijlagen)**

